

Становище

от доц. Йорданка Николова Чернаева

Относно :Дисертационния труд „Концептуални измерения на историческия костюм от XIX век и неговата импликация в съвременната мода”, предоставен от Мария Петре Кертакова, редовен докторант в професионално направление 8.2 изобразително изкуство и научно направление -05.08.04 „Изкуствознание и изобразително изкуство” в специалност „Мода”, катедра „Мода”, факултет „Приложни изкуства”-Национална художествена академия, гр. София за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Научен ръководител доц. д-р Яна Костадинова

Предложената за становище дисертация на Мария Кертакова на тема „Концептуални измерения на историческия костюм от XIX век и неговата импликация в съвременната мода” е посветена на интересна и значима проблематика, касаеща развитието и историческите промени в модата. Дисертацията е разработена във въведение, 3 глави, обобщение и заключение, декларация на приносите: научно-теоретични, приложно-практически и общометодологични, илюстративен материал, библиография.

Научна-изследователска и научно-приложна дейност

В уводната си част на дисертационния си труд, авторката разглежда значението на модата и огромната роля, която играе облеклото в съзнателния живот на човека. Генезисът, динамиката на измененията в дрехите на хората, начина на обличане става основа за създаване на направления, разглеждащи производствените и естетическите му ценности. В тази студия на базата на задълбочен анализ е разгледана ролята за импликацията на модата на историческия костюм от XIX век в модните тенденции и съвременната мода на XXI век. Актуалността на темата за концептуалните измерения на историческия костюм от XIX век и неговата импликация в съвременната мода се състои в това, че авторката търси тези взаимовръзки и промени в източниците на вдъхновение при създаване на модни брандове и направления. Със задълбоченото проучване на историческия костюм от 19 век, измененията и развитието на основните форми и техните импликации в модата на 21 век се отбелязват разликите по отношение на конструкторски и декоративни решения, а както и съвременните технологични постижения на основните и допълнителните материали.

Основната цел на докторската теза е трансферът на постиженията изследвани от авторката като знания, умения и навици, възприети като материална култура на XIX век и отразени в костюма от това време и влиянието му върху развитието на съвременната мода. Друга цел на докторанта е изследването на различните аспекти на костюма от XIX век, като произведения на изкуството, което не само възприема идеалите на XXI век, концентрирайки в себе си и съвременните постижения в изкуството и модата. За да защити своето изследване в докторската теза са проучени задълбочено художествените и конструктивни особености на костюма от 19 век, използвани в съвременната мода в периода от 2000 г. до 2010 година. Направен е задълбочен основен преглед на историческия костюм от 19 век и отражението и влиянието му върху развитието на съвременния костюм. Анализирани са художествените качества и страни на съвременния костюм и историческите влияния върху него. Значението на художествените образи и социалната им значимост във времето, изследване на дейността и конкретната практика на западни фирми, създаващи своите колекции на исторически артефакти. Използвайки сравнителния метод на изследване се разглеждат различните направления както в облеклото на XIX век и така и на цели течения в модата през изследвания период с образци от XXI век.

В първа глава е направен основен преглед на теорията на въпроса за импликацията в дамския костюм, анализира се теорията за концептуалните измерения и техните признаци, които се отнасят за модния дамски и мъжки костюм от 19 век, както и за приложенията в творчеството на най-успешните модни дизайнери. Основно внимание е обърнато на изясняване на терминологичните определения-„концептуални измерения” на развитието на костюма и импликацията на модните постижения от 19 век в най-успешните модни колекции, създадени през 21 век. Направен е също и критичен преглед на литературата за развитието и теоретичните проблеми на модата, като се акцентира върху трудовете на проф. Л. Стойков и Роланд Бард.

Втора глава разглежда основните периоди от различните стилове на модата. Материалът е разделен на 9 параграфа, като във всеки един е разгледано развитието на мъжкия и дамски костюм, анализирани са приликите и разликите, завършвайки със специален текст за детския костюм, който се оформя като отделна модна линия в края на XIX век.

В трета глава е анализ на концептуалните измерения на историческия костюм от 19 век, така и неговата импликация в съвременната мода, също анализ на успешни модни дизайнери, създатели на модни колекции през 21 век. Главата е разделена на две части – първата е посветена на развитието на висшата мода, втората на „пре-а-порте”. Отделено е място на творчеството на Джон Галиано и неговият принос в развитието на световната мода през 21 век.

В точка обобщение и заключение, се изтъква значението на дисертационния труд, а именно значимите проучвания направени за един почти неизследван въпрос-за това как се имплицират постиженията на историческия костюм от 19 век в модните колекции на дизайнери, работещи в началото на 21 век. Неговото решение дава отговор на въпроса за възможното правилно тълкуване и разбиране на модните тенденции, възможностите, които дава съвременната теория за развитието на модата, а така също и правилното съчетание с традиционните практики.

Практическата ценност на този труд е, че за първи път се правят теоретични изследвания с примери от областта на модата и историческия костюм. Направен е анализ на явлението „импликация”, акцентирано е върху тълкуването на изследователите на изкуството и културата, връзката на модата с художественото творчество, рекламата, средствата за масова комуникация и индустрията за развлечения.

Заклучение

Въз основа на гореизложеното и на базата на прегледаните материали си позволявам да дам положително становище по отношение на творческото развитие на Мария Петре Кертакова, както и препоръчвам да бъде избрана за доктор на НХА, в професионално направление 8.2 изобразително изкуство и научно направление 05.08.04 изкуствознание и изобразително изкуство.

София
16.11.2014г.

доц. Й. Чернаева